

כרבי יהודה דאמר יקבר. כספרי כספרי רשון ולא כספרי שני וא"ת דכריש פירקין דק (מה) אמרינן כספרי רשון ואפי' כספרי שני וי"ל דה"מ כספרי על כספרי אבל לחלל צ"י פעמים פירות על כספרי לא וא"ת דבפרק שלישי דמעשר שני (מ"ח) תנן אמרו לו לר' יהודה ומה מעשר שנטמא נפדה לקוח לא כל שכן אמר להם לא אם אמרתם בצמער שנטמא טעור צרמוק מקוס תאמרו בלקוח שאינו נפדה כו' אם כן טעמא אחרינא אית ליה ולמה לי קרא כספרי וי"ל דאסמכתא בעלמא הוא א"י נמי טרע וכתב לה קרא: **אפילו לא יצא נמי מעיקרא דשני בשנטמא הי"מ** למפך ק"י אלא דעדיפא מיניה פריך: **לא פלוג רבנן.** מימה דבסוף פרק חלק (סנהדרין ד' ק"ג) משני כי גזרו רבנן כי איתנהו למחילות ולא קאמר דלא פלוג רבנן כדקאמר הכא ולא קשה מידי דהתם קאי אמאי דקאמר אלא דעיר הנהגת ואסקוה לירושלים והיה שם צשעת גמר דין ליתאכיל דהא קלטוהו מחילות והי"ל שלל ירושלים צשעת גמר דין כו' ומסיק לעולם צטטור ואסקוה לירושלים ונגמר דין דעיר הנהגת ודקא קשיא לך ליתאכיל כגון דנפול מחילות אחר גמר דין וכדכרנא דאמר מחילה לקלוט דרבנן שלא לפדות אפילו נפול מחילה דלא פלוג רבנן כדקאמר בשמעמין דכיון דלקלוט לא היו אלא מדרבנן מן התורה כל עליו גמר דין אפילו לא נפול מחילה כלל כיון שיכול לאכול אם יראה ולא מיקרי נמי שלל ירושלי' כיון שיכול להוציא ולפדותו אלא דרבנן אמרו מחילה לקלוט אפילו לקרות שלל ירושלים ולאכול דהעמידו דכריהם על דין תורה אהא מסיים כי גזרו רבנן היכא דאיתנהו למחילות פירוש לא העמידו דכריהם על דין תורה למיקרי שלל ירושלים ולאכול אלא כי איתנהו למחילות ולא נפול כלל אבל נפול מחילות אחר גמר דין לא גזרו רבנן להעמיד דכריהם על דין תורה לקרות שלל ירושלים ולאכול אע"ג דצשעת גמר דין קלטוהו מחילות כיון דנפול מחילות אחר גמר דין אבל אי נפול מחילות קודם גמר דין אע"ג דלא היו שלל ירושלים מ"מ לא חל עליו גמר דין דה"ל כגבולים וה"ל שלל שמים כיון שאינו ראוי לאכול ולא לפדות כדאמר בשמעמין דלא פלוג רבנן ויעלוהו כשיעשו מחילות א"ג דוקא מיירי צנפול מחילות קודם גמר דין ולא היו כמו צבולים דכיון שהיה ראוי לאכול עשה אחת הוה ליה ממון הדיוט ושלל ירושלים לא היו כיון דנפול מחילות צשעת גמר דין אבל נפול מחילות אחר גמר דין כיון דהוי שלל ירושלים צשעת גמר דין תו לא פקע והשתא אחי שפיר טפי צפשיטות כי איתנהו צשעת גמר דין גזור למיהו שלל ירושלים כי ליתנהו צשעת גמר דין לא גזור ואם תאמר דמשמע דיגזרו משום דחל עליהו גמר דין אבל היכא דלא חל עליהו גמר דין יאכלו אם צננה החומה והא אמרינן צפרק קדשי קדשים (זבחים דף נט.) כשהיה מונח שלם ונפגם וצננה א"ן חוראין ונראין וי"ל דדוקא זבחים שעושין מהם עבודות אבל מעשר או צמר זבחה לא תאמר העבודה או שירי מנחה חוראין ונראין:

תורה אור השלם

1 וכו' ירבה מפרק הדרק
כי לא תוכל שאחרו בו
ירחק מפרק דמיקום אשר
יבחר י' אלהיך לשום
שמו שם כי יקרב י'
אלהיך: דברים י' כד
2 וישא משאת מאת
פניו אלהם ותרב משאת
בנימו ממשאת כלם
משך ידות וישנו וישברו
עמו: בראשית מג ל'
3 ואם גאל יגאל איש
עליו: ויקרא כו לא

ואפי' בירושלים. שאין מעשר טעור נפדה שם דכתיב (דברים ד') כי ירחק ממך [וגו'] ונתת בכסף ולא כשהיה בירושלים: **בלקוח.** מעשר זה ולא הוא עצמו היה מעשר אלא זרכי סעודה שלקח בירושלים בכסף מעשר: **יקבר.** דקא סבר לא אלים למיתפס פדיונו: **אלא לעולם צטטור.** צין מעשר צין לקוח. ודקאמר נעיליה וניכליה: **מאי יאל.** נמי דקאמר דנפול מחילות חומת ירושלים ושוב אין מעשר נאכל שם עד שיעמדו מחילות דבעינן לפני ה' תאכלנו (ש"ס יב) וצפדייה נמי לא דקלטוהו מחילות מלפדותו עוד משנכנס לתוכו: **האמר רבא.** במסכת מכות (דף כ"ג): **מחילה לאכול דאורייתא קלטו דרבנן.** מחילה שנטמאה צמורה לא הוצרכה אלא לאכול צמורה ושארנו צמשה מחילות קולטות אותם מלפדות עוד אם יאל דרבנן היא: **וכי גזרו רבנן כו'.** לאו רבא קאמר לה אלא המקשה קאמר מדאמר רבא קליטת מחילות מרבנן צעלמא היא והשתא דנפול מחילות ליתא להאיא גזירה דכי גזרו רבנן היכא דאיתנהו זה הוציא את המעשר לחון אבל כי ליתנהו לא גזרו הלכך ניפקיה ואמאי צטלי: ומשני **לא פלוג רבנן.** צין יוצא מתוכן לפנול דקליטת מחילות גזרו צמחם צין איתנהו צין ליתנהו: **רב הונא ברבי יהודה אמר.** הא דאומנת לחוקיה מרישא דקמתי בציחה מעשר אמרו שאין צו שיה פרוטה וקשיא לך ליעבד כחוקיה לא קשיא: **דא קמתי אין צו שיה פרוטה כנכנס לירושלים ואלא.** דקליטת מחילות מעכבת מלחלו עוד על מעות הראשונות: **ונידור ונעיליה וניכליה.** בירושלים עם מערבות: **דנפול מחילות.** והיינו יאל דקמתי: **אפי' יש צו שיה פרוטה.** נמי לאו צר אכילה ולא צר חילול הוא ואמאי חגי צאחה מעשר אמרו צשאין צו שיה פרוטה כו': **לא מצטיא ש צו.** דכיון דצר פדייה הוא חילול עליו קליטת מחילות דרבנן ולא מיפרוק תו אבל אין צו איתא צבה"ג לא לגזור רבנן קליטת מחילות לפדייה דמיתלחא דלא שכיח היא לחלו על מעות הראשונות ויעביד ליה כדחוקיה קמ"ל: **פרע לשאין צו שיה פרוטה.** שאינו בכלל גאולה ולימדך שאינה מוספת פרוטה: **רב אמי אמר אין**

מוסף רש"י

אפילו בירושלים. לאחר שנטמא, ואפי' דרשין כי ירחק ממך המקום ונתת הכסף בידך, צמחוק מקום אהא פורה וכל ולא צבוקו מקום (סנהדרין ק"ב). כי לא תוכל שאחרו בו, כגלה מוכל לאוכלו כגון זה שנטמא, ומה בכסף (ספחים ל"ג). ואין שאח אלא אכילה. והכי קאמר קרא כי ירחק ממך, שיהא מעשר טעור חון לירושלים, או אפילו הוא בירושלים אלא שאינו יכול לאוכלו שנטמא, ונתת בכסף ומחיתו. ובעיני סנהדרין ק"ב. הלכך בבכסף מעשר שני שנטמא יפדה. דליתמא למיתפס פדיונו (ספחים לח.). יקבר. משום דקלישא קדושהה ולא אלים למיתפס פדיונה (שם). מחיצה לאכול דאורייתא. מן התורה מזה לאכול לפנים מן החומה, אבל מחיצות לקלוט. שהיו מחילות קולטות, צין לענין פדייה צין לכל ענין. מדרבנן הוא (סנהדרין ק"ג) דמשקלטוהו מחילות שוב אינו נפדה (ספחים ל"ג). וכי גזרו רבנן. דמיהא קליטת מחילות למעשר דשוב אינו יכול לפדותו (שם).

צו. שיה פרוטה שנינו אבל אם יש צו שיה פרוטה צר גאולה הוא ותופס פדיונו: **ורב אסי אמר אין בחומשו.** שיה פרוטה שנינו דלאו צר גאולה הוא עד שיהא צו שיה ארבע פרוטות כדי שיהא ראוי לתוספת חומש דכתיב צהאי קרא: **דיו שאמר כו'.** כדחוקיה ולא אמרינן ימחין עד שיעלנו לירושלים או ימחין עד שיירפנו עם אחר דכיון דצחומשיה ליכא [פרוטה] לא קחשיב ודיו צכך: **אלא למ"ד אין צו מאי דיו.** מאי צבוחיה דלצטרין למחני דיו ליתני אומר הוא וחומשו של כו': **חומשא מלגיו.** על שיה עשרים זוז מוסף ארבע שהן חומשו של קרן: **או חומשא מלגיו.** על ארבעה רבעים מוסף חצמיית מן החון דהו להו לעשרים זוז חמשא זוי: **הבעלים אומרים בעשרים.** גבי מוקדיש ופורה הקדשו מן לה במסכת ערכין (דף ט"ז): **מפני שחוקים חומש.** ועשרים שלהן הוו כ"ה דאילו שאר כל אדם לא יוסף חומש: **הבעלים**

דנפול מחילות. פ"י רוב מחילות דאי נפול מקנתם אע"ג דאסור לטלטל צשעת גמר דין פירק אלו דברים (ספחים דף ק). ושם ד"ה מוזב דף סו) דהיא שמתמא דהלל צריך להעמיד אחר שנטפרו צה פרות לך לא יוכלין להוליך סכניהם צשעת לעורה לשחוט פסחיהם קודם שנטפרו היו מותרים לטלטל כדאמר רבי יוחנן (עירובין דף י:): **ירושלים אלמלא דלחומיה נעלות צילה חייצין עליה משום רה"ר ואעפ"כ צילה היו אוכלין פסחיהם:** **אין בו שיה פרוטה.** אין תופס פדיון ולא בעי למדרש אין צו שיה פרוטה אין מוסף חומש אבל מוסף דסברה לאוקמא מיעוטא צנפיה ולא צחומש דפחות משוה פרוטה לא חשיב ממון לחפוס פדיון אבל למ"ד אין צחומשו קשה דטפי הוה ליה למדרש לאוקמא מיעוטא חומש:

העבודה או שירי מנחה חוראין ונראין:
דנפול מחילות. פ"י רוב מחילות דאי נפול מקנתם אע"ג דאסור לטלטל צשעת גמר דין פירק אלו דברים (ספחים דף ק). ושם ד"ה מוזב דף סו) דהיא שמתמא דהלל צריך להעמיד אחר שנטפרו צה פרות לך לא יוכלין להוליך סכניהם צשעת לעורה לשחוט פסחיהם קודם שנטפרו היו מותרים לטלטל כדאמר רבי יוחנן (עירובין דף י:): ירושלים אלמלא דלחומיה נעלות צילה חייצין עליה משום רה"ר ואעפ"כ צילה היו אוכלין פסחיהם:
אין בו שיה פרוטה. אין תופס פדיון ולא בעי למדרש אין צו שיה פרוטה אין מוסף חומש אבל מוסף דסברה לאוקמא מיעוטא צנפיה ולא צחומש דפחות משוה פרוטה לא חשיב ממון לחפוס פדיון אבל למ"ד אין צחומשו קשה דטפי הוה ליה למדרש לאוקמא מיעוטא חומש:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נד.

עין משפט
נר מצוה

(א) [פי' מוס' שנת קמ': ד"ה הא קמ"ל, (ב) דמאי פ"א (מ"ב), (ג) [בכורות (א), (ד) [מ' טו"ב פסחים (א): ע"ה ד"ה שאלו כו' ומיחו מינה (וכו') (ט) [ע"ל (מז): (ו) [תרומוה פ"ו (מ"ד), (ז) [ג' י"ה ר"ב ב"ב (א), (ח) [י"ה ר"ב (ב) כ"ה (ד), (ט) [ע"ה ד"ה הישג מוס' מה נ"ה נ"ה ד"ה (א) [ע"ה ד"ה א"ה (וכו'), (ב) [ע"ה מוס' שנת קמ'. ד"ה [ומנ']

הבעלים נותנין. על כרחן עשרים ושש שאי אפשר לתת לזה בחדש ועשרים שנמלא הקדש נפקד ונחמשה סלעים ולבעלים נמי לא פחמינן מן הקרן ששמהא איש אחר הלכך נותנין כ"א לקרן וחמשה לתוספת חומש ועל עילויו של זה שהעלה בדמיו סלע אין מוסיף חומש אלא על קרן ששמהא הוא: **עשרים וחמש הבעלים נותנין שלשים.** והתם (וערכו ד' כו'): פריך וימא לגיזר אמתא גברא בחריקאי הרי זא אחר תחמינו שחפץ ליתן כמה שעולה קרן וחומש שאמרתי ואין הקדש נפקד ולמה נכוף את זה לתת שלשים. וקיום המשנה אמר אחר הרי הוא שלי בעשרים ושש אומר הגעמתי: **ש"מ חומשא מלבר.** מדקמי חומש על עשרים סלעים חמש סלעים הרי חומש מן החוץ: הוא וחומשו חמשה. היינו חומש מלבר שהוא רביע של קרן: **חומש מעכב.** אכילה מוך לחומה עד שיתן החומש: **אכרעשיה.** מחילוי פדו בכלל הפדיון שאכרעשיה החוץ אינו מעכב שהוא כנגד: או דלמא אכרעשיה חמשה פריק. כך הוא גזירת הכתוב שהחומש מן הפדיון הוא ואין שום אכרעשיה נפדיון נפחות מחמשה: **דמאי.** מעשר שני של דמאי שחייבו חכמים להפריש הלוקח מעט הארץ: אין לו חומש. אם סודה בעליו: ואין לו ביעור. בשנה שלשית שנלטו ישראל לבער כל מעשרותיה מן הבית ולתת למי שהם רוצים כדמכ"ב (נדרים יד) מקנא שלש שנים וגו': **הא קרן יש לו.** דכל זמן שלא פדאו אסור לאוכלו חוץ לחומה: **מ"ע.** אין לו חומש ויש לו קרן: **דמעכב מדאורייתא.** נמעשר לאורייתא: **איסיה בדרכנן.** נמעשר לא יעכב מלאכול בשביל חומש: **מדאמר רבי נראין דברי ר' אליעזר בשבט.** אכל בחול אינו רשאי את דבריו: **מלל.** דליהו אפילו בחול אמר יאכל ונמעשר ודאי קאמר: **דכ"ע חומש לא מעכב.** שיהא האוכלו לוקח עליו משום לא תוכל לאכול בשעריך (שס יב): **והכל בחושפין לפשיעותא.** הא דקאמר רבי יהושע לא יאכל מדרכנן קאמר שמה ישע וימאש ולא יתן חומש עוד: **הואיל וגזברין טובעין אופו.** את החומש וליכא למיחש לפשיעותא: **נראין דברי רבי אליעזר בהקדש.** הואיל וגזברין טובעין אותו: **הרי אמרו.** נמסכת בכורות צפ' בנרא (ד' גא): **ונתן הכסף.** ואם המקדיש יגאל וגו' ויסק חמישית כסף ערכך עליו והיה לו: **תרומה.** זר האוכלה בשוגג: **אינה משלמת.** מעות אלא פירות חולין שהתשלומין נעשין תרומה כדכתיב זו את הקודש מדי שהוא נותן לו נעשה קודש: **אלמא מדי דחוי להכי בעינן:** שלא מן החולין. מעות או בגדים שיהו כסף: עליו. כוליהו חומשין כתיב (י) יוסף עליו: **ולא אכלה.** דהיא חזרת בעינן: **משלם את הכסף.** כל קנס גניבה נמענות: **דמי פרומה.** שמה שהיא שיהי למכר בשוק ודמיה פחותין מדמי חולין שאינה ראויה אלא דמי תרומה: **ללא ידע** שהיא תרומה: שני קניין. אחד לקרן ואחד לכלל חומש בשביל אכילתה: **מן החולין.** פירות מתוקנין: **הקדש.** השני שהוא

הבעלים נותנין עשרים ושש עשרים ושלש הבעלים נותנין עשרים ושבע בעשרים ושלש הבעלים נותנין עשרים ושמונה בעשרים וחמש הבעלים נותנין שלשים לפי שאין מוסיפין חומש על עילוי של זה שמע מינה "חומשא מלבר ש"מ כתנאי יוסף חמישייתו עליו שיהא הוא וחומשו חמשה דברי רבי יאשיהו ר' יוחנן אומר וחמישייתו חומשו של קרן איבעיא להו "חומש מעכב או "אינו מעכב ד' בד' פריך ואכרעשיה מוסיף חומש אלמא חומש לא מעכב או דלמא ארבעה בחמשה פריך וחומש מעכב אמר רבינא ת"ש "הדמאי יאין לו חומש יואין לו ביעור הא קרן יש לו מאי מעמא קרן דמעכב בדאורייתא איתא בדרכנן דלא מעכב בדאורייתא ליתא בדרכנן לימא כתנאי נתן את הקרן ולא נתן את החומש רבי אליעזר אומר יאכל רבי יהושע אומר לא יאכל א"ר נראין דברי רבי אליעזר בשבת ודברי רבי יהושע בחול מדאמר נראין דברי רבי אליעזר בשבת מכלל דפליגי אפילו בחול מדאמר נראין דברי רבי יהושע בחול מכלל דפליגי יאפילו בשבת מאי לאו בהא סברא קמפילגי דרבי אליעזר סבר חומש לא מעכב ור' יהושע סבר חומש מעכב אמר רב פפא לא דכולי עלמא חומש לא מעכב והכא בחיישנין לפשיעותא קמפילגי מר סבר "חיישנין אמר ר' יוחנן הכל מודים בהקדש שחילל הואיל וגזברין טובעין אותו בשוק ובהקדש לא פליגי והתניא נתן את הקרן ולא נתן לו את החומש ר' אליעזר אומר "חילל והכמים אומרים לא חילל א"ר נראין דברי ר' אליעזר בהקדש ודברי חכמים במעשר מדאמר נראין דברי רבי אליעזר בהקדש מכלל דפליגי אפילו במעשר מדאמר נראין דברי חכמים במעשר מכלל דאינהו פליגי אפי' בהקדש אלא אי אתמר הכי אתמר א"ר יוחנן הכל מודים בשבת בהקדש שחילל חדא דכתיב וקראת לשבת עונג ועוד הואיל וגזברין טובעין אותו בשוק אמר רמי בר חמא הרי אמרו "הקדש אינו מתחלל על הקרקע דרחמנא אמר ונתן הכסף וקם לו חומשו "מהו שיתחלל על הקרקע תרומה "אינה משתלמת אלא מן החולין דרחמנא אמר ונתן לכהן את הקדש דבר הראוי להיות קדש חומשה מהו שישתלם שלא מן החולין "מעשר אין מתחלל על האסימון דרחמנא אמר וצרת הכסף בידך "לרבות כל דבר שיש עליו צורה חומשו מהו שיתחלל על האסימון אתגלגל מלתא ומשא לקמיה דרבא אמר להו אמר קרא עליו "לרבות חומשו כמותו אמר רבינא אף אנן נמי תנינא "הגונב תרומה ולא אכלה משלם תשלומי כפל דמי תרומה "אכלה משלם שני קרנים וחומש קרן וחומש מן החולין והקדש דמי תרומה ש"מ

או דלמא ד' בה' פריך וחומש מעכב. וא"ת והלא נהקדש שיה מנה שחללו על שיה פרוטה מחולל ומסתמא הוא הדין נמעשר וי"ל דודאי אם אמר הוא וחומשו מחולל על פרוטה (פחות) מועיל אבל כי לא מוזכר בהדיא החומש לא מהני: **אמר רבי נראין בו'.** סבר חומש לא מעכב ולכן בשבת חילל אכל בחול לא חילל דחיישנין לפשיעה וכשנת לא חיישנין משום עונג: **מכלל דפליגי אפילו בהקדש.** תימה לישני דה"ק נראין דברי ר' אליעזר לר' יהושע בהקדש שאף ר' יהושע לא פליגי אלא נמעשר דהכי משני צפ"ק דחולין (דף יב.) ואי גרסינן הלא מרי זימנין נראין ונראין אמי ספיר ולספרים דגרסינן נתן לו מוכח בהדיא דמיירי בהקדש דנתן לו משמע לגזברין: **הקדש אינו פתחא על הקרקע.** הא דאמר שמואל לקמן (דף יב.) צונין בחול ואמ"כ מקדישין למ"ד (חולין דף עו.) תלוש ונכסף חיברו הוי תלוש אמי ספיר ואפי' למ"ד תשוב כמחזיר מ"מ כיון דאם לא היה קדוש סופו ליעקר מקרי תלוש: **ובתן הכסף וקם לו.** וא"ת אי כסף דוקא מטלטלין נמי לא ואי גמרי' מנוקין ועוד דכתיב בהן (שמות כא) ישיב לרבות שיה כסף ככסף א"כ קרקע נמי וי"ל דרשינן כלל ופרט ויסק חמישית כלל כסף פרט והיה לו חור וכלל וכן משמע פ' יש כבוד (נכורות ד' גא.) "דנתן אין פודין את הכבוד בקרקעות כו' ולא בהקדשות ומפרש בגמ' ולא הקדשות כלל אלו והתם גבי כבוד דריש כלל ופרט וכלל וא"ת דאי לא הוה כתיב אלא כסף לתודיה ה"א שיה כסף ככסף והשתא דכתיבי כללי ממעטין קרקעות וי"ל דהכא כסף מיותר דה"מ למכתב חמישית ערכך גבי כבוד נמי ופדויו מנן חדש תפדה בערכך ה' שקלים ומדכתיב כסף למדכתיב לפרטא הוא דלמא"ת: **עליו רבבות שחומשו בבורו.** וא"ת והלא אין חומש מעכב א"כ אין חומש כמותו ובסמוך גבי מעשר נמי אמרינן דאין מוסיף חומש על החומש וי"ל דעליו לא מיימי אלא דנדר שמשלם קרן משלם חומש: **אף אנן נמי תנינא.** ה"מ לאמרי ממני דמימי כסמוך דמשלם חומשא דחומשא וכיון שענשה החומש תרומה א"כ משתלם מדבר הראוי להיות קודש ומייהו יש לדחות דמאי לשלם כלל דבר וכי משלם דבר הראוי להיות קודש אז נעשה תרומה אי נמי מהך דהכא עדיפא ליה לאמרי דקמי בהדיא חומש מן החולין: מוסף

גליון הש"ס

תוס' ד"ה או דלמא רבוי וא"ת והלא בהקדש לקמן נ"ה פ"א ועין ד"ה דף לא ע"כ מוס' ד"ה ויסק מוס' ונכורות דף ל' פ"א מוס' ד"ה בנחמיה:

מוסף רש"י

הבעלים נותנין. על כרחן, עשרים ושש. ולהאי לא יבעין לה הולא ואמרו בעלים ועל עילוי המטנן עם החומש לכה. ואי יכיהו להאין כתיב מלאו הקדש מפדיו ובעלים יתנו על כרחן אותו סלע שהוסף זה על הקרן וכה"ה דיהו, אבל על סלע שהוסף זה לא יוספו חומש וערכו ב"ה. עשרים וחמש. אמר אחר בעשרים וחמש הבעלים נותנים עשרים ושש. על כרחן. והשתא איכא למיפדן אמרי סופין את הבעלים. בשלמא עד השתא כתיבין להו דהא לא מניין למיחש להק' משום דקדוה לא הוה קרן וחומש דאמר בעלים כתיב, ולכן על כרחן הדין אכרעשיה. ויפון להדין אכרעשיה עני למיחש קרנא כמה דשיטת אחריו וחומש אדריהו. אבל השתא דאמר אחר כתיב ליהוין, דהא קרן דמיה הוה קרן וחומש דאמר בעלים כתיב, ונמי פריך לה (שס).

תורה אור השלם

- 1 ואם בבמה השמאה ופדוה בערבך ויסק חמישיתו עליו ואם לא יגאל ונכר בערבך ויקרא בו כו
- 2 אם תשיב משבת רגלך עשות חפציה ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש "מכבד ויברתו מעשות דרכיך מקצוא חפצך ויברך דבר: ישיעוהו נח יג
- 3 ואם יגאל יגאל את השדה המקדיש אותו ויסק חמישית כסף ערבך עליו וקם לו:
- 4 ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסק חמישיתו עליו ונתן לכהן את הקדש: ויקרא כב די ונתתה בכסף צרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יברך אלהיך בו:
- 5 ויקרא בו כו

דברים יד כה

ש"מ

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

עין משפט
גד מצוה

6) פסחים נח: יומה לר...
7) ק"פ. מחמת מט. תמיד
כח: [נמונות קו: יחוס
קב] 8) 'עו' מפי' גיטין יב:
ד"ה פחות] 9) כ"ק קב:
ד) [לעיל מט:] 10) קדושין
יח: שנובעת לה: [בבביות
ג:] 11) [לקמן ג:] 12) כ"ק
קב: 13) לעיל גג:] 14) ר"מ
מ"ו:] 15) ודברים ככ[:
16) [הגינה ג:] 17) [כדאיתא
בתמורה ט:] 18) כ"ה סב"ר
דמשמע ישיבת הדיינין אפי'
בגמל דין.

הנהרות הב"ח

6) ר"ה ד"ה כסוף
קפ"ו וכו' קדימה לן. ר"ה
ע"ל דף ט ע"א:

מוסף רש"י

העולה עולה ראשונה.
מדלג כביד וערך עליה
עולה אלא העולה הכי
קאמר רבן עובדיה מר
העולה השנייה האמרה
מחלה לכל העולות היינו
עולה תמיד דפרשת קרינתו
בפ"ה פתח דקרבן תמיד
כתיב ברש"י: פסחים
10) אלו: העולה ששעת
העולה תהא ברש"י
לכל הקרינתו תוחות
11) דלא לאורי עולת
אחא שיקרייה עליה עולה
ובולט, נכחו וערך עליה
12) ונחמ' (דף ג')
13) אלו: העולה
שמעת העולה האמרה
לאשון כדברי קרינתו היא
עולת הקרבן שאלמלא ואחיה
להא אז האשה כ"ו הי"א
ימיה ק"ל דר"ש בחבורת
קו ובעיניו ובהם 27.
ושבע ע"ל. על שר
והיה, יוליכנו אחריו
אפילו למדי. לחין לו
כפרה עד שמקרה לגולל
עלנו דכתיב ויקרם ה'
לאשר הוא לו וכו' וכו'
שעו נלקח כתיב [ויק'
ג]. האונאה ארבעה
כסף. מעות כסף שיש
שם כנינה מעשרים
וארבעה כסף לסע'.
אלה הוה המקח דמי
השעו שהוא כ"ד מעות
דששאל הוא אונאה שמת
למקח. חייב להשיב לו כל
אונתו ארבעה כסף ועוד
14) שבעות הדיינין.
הדיינים משגיגין ע"י
הדלף מקצת השענה,
שלימות מאפי' אמר כי
הוא זה (שמות כז) וכתב
עלה ויקרב עעל הבית
אל האלהים אם לא עלה
דון. דייני שבעה (שבעות)
15) השענה שרתי כסף.
השענה שהשענה של
על דיה לא תהא פחות
משתי כסף (שם) אינו נשבע
אלא אם כן טענו שתי
מעות שכן שלש דין
ובבביות ג:] וההודאה,
שמחיבתו ליבעז. לחתא
פחות מפריעה. ויגמ'
פלוגי כז' ושמאל כפרוטה
16) או ממון שתי כסף
של עשנו היא, או כסף
שחפה טענה כשפרה
על שתי מעות כסף לנד
כפרוטה של הודאה (שבעות)
17) ובעיני קדושין אע"פ
אין בחומשו פרוטה.
שנוי ללא כז' גזולה
הוא עד שיפא לו שיה
ארבע פרוטות כדי שלא
רמי' לתופסת מומש (ע"ר)
18)

באמצע הקדש ליסא. נהי דכסוף הקדש לא משכחמ לה משום
דלאו למזבח חזיא ולא לשקעה בצנין מיהו בהקדש שני משכחמ
לה שמתפיסה תחת אחר וחוזר ופודה אותה: לפי שאינה כסוף
הקדש. ומשום הכי אימעט אמצע הקדש מינה כדמפרש ואולי
(א) (סוף הקדש. אמצע הקדש) מדמינן
לסוף הקדש: מה סוף הקדש. ככ"ה
לן מינה דמעט מחומש: אף אמצע
הקדש כו'. וסוף הקדש ודאי צלל
מיעוטא דקרא נמי לא שייך צלל
חומש דהא לא פריק ליה מיהו
אהני מיעוטא דקרא לדמויי ליה
אמצע הקדש דצללו מיעוטא לא
מלת למיגמר אמצע הקדש מסוף
הקדש דהתם משום דלא שייכא ציה
חומש הוא: דלמחר רבא כו'.
ולמחר ציהא אימעט אמצע
הקדש מינה כדלמחר רבא כסרי
יומא (ד' ג'): העולה דכתיב
גבי סדר המערכה ובער עליה
הכהן עלים צבקר צבקר וערך
עליה העולה ה' ימיה דר"ש
שתהא היא ראשונה שלא היא
הקטר קודם למחש של שחר:
הקדש פדוי. אע"פ שלא שם דמים
קוצין קדימה לן (א) הקדש שיה מנה
שמללו על שיה פרוטה מחולל ושרי
לאותהנוי מינה ומיהו יד הקדש
על העלויה שאל דמים הללו ימירם
על דמי ההקדש קנה הקדש ולא
הקדש ימר עליהם ישלים על כרחו:
עלם זו בחמש סלעים כו' הקדש
פדוי. אע"פ שיה שיה ולא תמה
ואולי רש"י דמיס או יאנה איה
כמה שאלמך אין דבריו כלום אלא
הקדש פדוי והוא ישלים: על הקדש
שני. אם חזר ופדה את זה:
מתני' האונאה ארבעה כסף.
למקח סלע וכדלמריש) דהוא ליה שמת:
והטענה שתי כסף. שאין שבעה
הדיינין על הטענה פחותה משמי
מעות כסף שיטענו שיה שתי כסף
יש לו צדק וזה יודה לו מהס סוף
פרוטה ויכפרו השאר או יודה הכל
ויכפר פרוטה: והפודא שיה
פרוטה. כדפרשין להיות הודאה
במקצת ויתכייב שבעה: המולא שיה
פרוטה כו'. אצל צריך מהכי לא
כדלמרי (לעיל ד' טו). מאחר תאבד
ממנו) פרט לאבדה שאין צה שיה
פרוטה: יוליכנו אחריו. אם הודה
שנבעז לשקר דלא הוא ליה כפרה
עד שיחזירו לידו ממנו ולא לשלוחו
דכתיב (במדבר ה) ונתן לאשר אשם
לו: גמ' וניתני נמי האונאה
פרוטה. כגון אם היה המקח נשע
פרוטה: אין אונאה לפרוטה.
כפחות מאיסקר שהוא מביבע של
כסף: ונול כפרוטה. לחייב קרבן
שבעה אם שנבעז לשקר ולהוליכו
אחריו: וישיבת הדיינין כפרוטה.
למי ישע לו עדים או שחייב מודה
ודוחו מלשלא ישבו הדיינין ויכופו
אותו: תנא גול. מכיון דתנא גול
כפרוטה ש"מ ממונא הוא וכפיין:
הנך אלטריך ליה גול. לאשמעינן
דיוליכנו אחריו: אע"ג דול. צין
מליאה להכרה: ליתני מעשר כפרוטה.
דכלי רבא לא תפיס כפרוטה
לרבות

איתא התם מה יש לי לרבות פרים הנשפרים ושעירים הנשפרים
מנין לרבות קדשי קדשים וקדשים קלים ת"ל צנהמה טמאה
ואם כל צנהמה טמאה וכי פריך לעיל בשלמא כולה לשמים
למעוטי קדשים קלים דליכא למעילה לא מסוף אדעתיה מסוף
הצרייתא דנרמה אף קדשים קלים:
גדמייהא דתחתיה הקדש. ואת'
אם כן קרא למה לי אי
למעוטי סוף הקדש הא אין חומש
שייך צו כיון שאין נפדה עוד וי"ל
כגון שלמך אבנים כדי לשקטן
בבנין וממך עליהם לפדות ומקרי
אפי"ה סוף הקדש כיון שמתמילה
היה דעתו לשקטן אי נמי כגון
שנפל הצנין ורוצה לפדות האבנים אי
נמי אצרייתא פריך מני"ל למעוטי אמצע
הקדש דלמא קרא ליה אמת' אלף
למעוטי אין כולה לשמים:
העולה עולה ראשונה. הכתובה
ראשונה בקרינתו כפרשת
פינתם והיינו תמיד של שחר וכן פי'
רש"י פרק תמיד נשחט (פסחים דף
נח: ושם) אי נמי ראשונה שהקריבו
ישראל במדבר [למאן] דלמך (דעולת
תמיד הוא אי נמי ראשונה לחינוך
המונח כדלמך בתכלת (נמוח ג')
מט. ושם) אין ממניין את המונח אלא
במנין השחר:
פרה זו תחת פרה של הקדש
הקדשו פדוי. ואת' והכתיב
(ויקרא כו) והיה הוא ותמורתו יהיה
קדש י"ל דהכא מייירי כקדשי נדק
הבית ואפילו בתמימים לומר כמיס
תמורה (ד' ה): המתפיס תמימים
לנדק הבית אע"פ שעובר צלל
מעשה מה שעשה עשוי *הא דלמרי'
התם כל הראוי לגבי המונח אינו
יולא מידי מונח לעולם היינו דכספדין
אומו מוכרין אותו ללרכי עולות אי
נמי מייירי אפילו כקדשי מונח ועגון
שקדס המום להקדש דאינו עשוי
תמורה אצל אין לפרש דמיירי אפילו
קדס הקדש למומו וכגון דידו אקודש'
ללא ענדו תמורה אלא היכא דלמך
ידו אחולין דפרה זו תחת פרה של
הקדש משמע דידו אחולין:
מלית זו בחמש פלעים הקדשו
פדוי. הכל לא גרסינן יד
הקדש על העלויה דכיון שמתכוון
לחלל הקדש אפילו שיה הרצה על
דבר מועט מחולל כדקאמר שמואל
לקמן אצל צרישא שלא אביד
שום שיה לא היה בדעתו לקנות
ההקדש אלא לחללו שיה צבשה
לכך ישלים ואם הותר יד הקדש
על העלויה ולכן לא עירב לשנות
הצבות יחד:
ותנא דין מאי טעמא אא תני
ישיבת הדיינין. תימא לישני
דלית ליה דרב קטינה דנוקין אפילו
לפחות משום פרוטה דכסומן אמר
לדוי דמי ישיבת הדיינין לא אילטריך
אלא לאפוקי דרב קטינה וי"ל דמסקינן
דבתחילת דין מודה רב קטינה דבעינן
שיה פרוטה להכי פריך ומנא דין
ליתני ישיבת הדיינין דמשמע תחילת
ישיבה וכי משני אלו לאפוקי דרב
קטינה (ס' סב"ר) דרב קטינה איה
ליה דנוקין אפילו להתחיל ולישנ: כמאן

א [ממי פ"ה מה' ממדין
ה"ל ג:]
קב"ד ב ג מ"י פ"ח מה'
עברין ה"ל א:
קב"ה ד ה מ"י פ"ח מה'
טעון ינטען ה"ל א
מננ עשין זה טוש"ע פ"ה ח"מ
ס"ו פ"ח ט"ה א:
קב"ו ו מ"י פ"ה מה'
אשית ה"ל א מה'
עשין מה טוש"ע פ"ה ח"מ
לא כפ"ה א וס"ו ח סעי'
16:
קב"ו ז מ"י פ"ה מה'
מעלה ה"ל א מה'
עשין ו:
קב"ח ח מ"י פ"ה מה'
גולה וצדיקה ה"ל
יב פ"ח עשין עב טוש"ע
ח"מ ט"ו רב טע"ב א וס"ו
רבס טע"ב א:
קב"ט ט מ"י פ"ה ה"ל
ט פ"ח טוש"ע
ח"מ ט"ו שס טע"ב א:
קב"י י מ"י פ"ה מה'
מכירה ה"ל ד פ"ח
לאון קט טוש"ע ח"מ ט"ו
רב טע"ב א:
קב"כ י"א מ"י פ"ה מה'
מנהיגין ה"ל י א
פ"ח עשין קו טוש"ע ח"מ
ט"ו א:
קב"ל ל מ"י פ"ה מה'
גולה וצדיקה ה"ל
א פ"ח עשין עב טוש"ע
ח"מ ט"ו רבס טע"ב א:
קב"מ מ מ"י פ"ה מה'
מעשר ה"ל ד
פ"ח עשין קלו:

תורה אור השלם
1 והאש על המזבח
תוקד בו לא תבדיל ובער
עליה הבחן עצים בבקר
בבקר וערך עליה חלבה
והקטיר עליה חלבה
ושלמים: ויקרא ו ה
2 ואת אשר חטא מן
הקדש ישלם ואת
חמישתו יוסף עליו ונתן
אתו לבחן והבחן יכפר
עליו באיל האשם ונסלח
לו: ויקרא ה טז

גליון הש"ס
תורה פרה זו וכו'. והא
דלמרינן התם דף לג ע"ב: